

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 622/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 18432/2013, sp. zn. Rvp 2307/2014 a sp. zn. Rvp 2722/2014 – sp. zn. Rvp 2723/2014 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom a uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 CoE 81/2012 z 13. augusta 2012, sp. zn. 11 CoE 69/2012 z 24. júla 2012, sp. zn. 2 CoE 229/2012 zo 6. augusta 2012 a sp. zn. 4 CoE 166/2012 zo 7. augusta 2012, ako aj postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 345/2012 z 10. apríla 2013, sp. zn. 4 Oboer 101/2013 z 31. októbra 2013, sp. zn. 6 Cdo 26/2013 zo 17. decembra 2013 a sp. zn. 2 ECdo 12/2013 z 31. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 18432/2013, sp. zn. Rvp 2307/2014 a sp. zn. Rvp 2722/2014 – Rvp 2723/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 18432/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 24. júna 2013, 11. marca 2014 a 21. marca 2014 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 CoE 81/2012 z 13. augusta 2012, sp. zn. 11 CoE 69/2012 z 24. júla 2012, sp. zn. 2 CoE 229/2012 zo 6. augusta 2012 a sp. zn. 4 CoE 166/2012 zo 7. augusta 2012 (ďalej len „krajský súd“ a „napadnuté uznesenia krajského súdu“), ako aj postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 345/2012 z 10. apríla 2013, sp. zn. 4 Oboer 101/2013 z 31. októbra 2013, sp. zn. 6 Cdo 26/2013 zo 17. decembra 2013 a sp. zn. 2 ECdo 12/2013 z 31. októbra 2013 (ďalej len „uznesenia najvyššieho súdu“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere sťažovateľka poskytla dlžníkom úver, pričom poskytnuté peňažné prostriedky jej boli dlžníci povinní vrátiť podľa podmienok dohodnutých v úverových zmluvách. Na zabezpečenie úverov dlžníci priamo v úverových zmluvách splnomocnili sťažovateľkou menovite uvedenú tretiu osobu (ďalej len „splnomocnenec“), ktorá v prípade, ak dlžník svoje povinnosti z úverovej zmluvy nesplnil, mala oprávnenie podpísať v mene dlžníka notársku zápisnicu o uznaní dlhu dlžníkom, ktorá mala mať povahu exekučného titulu.

Z dôvodu, že dlžníci svoje záväzky vyplývajúce im z predmetných úverových zmlúv dobrovoľne neplnili, tieto sa voči sťažovateľke stali splatnými a v nadväznosti na uvedené sťažovateľka v prípadoch, kde bolo udelené splnomocnenie na spísanie notárskej zápisnice, na podklade tohto exekučného titulu (notárskej zápisnice) iniciovala začatie exekučných konaní.

Po tom, ako príslušné okresné sudy v začatých exekučných konaniach poverili sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora vykonaním exekučných konaní, uzneseniami príslušných okresných súdov boli exekúcie ex offo zastavené, resp. vyhlásené za neprípustné a následne zastavené. Na základe odvolaní sťažovateľky boli tieto uznesenia okresných súdov potvrdené uzneseniami krajského súdu ako vecne správne.

O dovolaniach sťažovateľky podaných proti označeným uzneseniam krajského súdu rozhodol najvyšší súd uzneseniami sp. zn. 2 Cdo 345/2012 z 10. apríla 2013, sp. zn. 4 Oboer 101/2013 z 31. októbra 2013, sp. zn. 6 Cdo 26/2013 zo 17. decembra 2013 a sp. zn. 2 ECdo 12/2013 z 31. októbra 2013, ktorými dovolania sťažovateľky ako procesne neprípustné odmietol a súčasne zamietol jej procesné návrhy na prerušenie dovolacích konaní.

V sťažnostiach podaných ústavnému súdu sťažovateľka v obširnej argumentácii, poukazujúc pri tom na judikatúru iných európskych štátov (najmä Českej republiky, pozn.) namieta, že postupom a uzneseniami tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu boli porušené ňou označené základné práva a práva zaručené v ústave, dohovore a charte a k ich porušeniu malo dôjsť v dvoch rovinách, a to tým, že podľa sťažovateľky najvyšší súd ako súd poslednej inštancie, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, nevyhovel jej návrhu na prerušenie toho-ktorého dovolacieho konania a nepredložil Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na posúdenie prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu, či je možné za neprijateľnú zmluvnú podmienku považovať aj jednostranný právny úkon spotrebiteľa, ktorý má spotrebiteľ možnosť kedykoľvek odvolať a ktorým dobrovoľne splnomocnil inú fyzickú osobu na uznanie jeho dlhu vo forme

notárskej zápisnice ako exekučného titulu, ako aj týkajúcu sa výkladu čl. 47 charty, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu jej základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj k porušeniu jej práva na zákonného sudcu, za ktorého, v zmysle judikatúry už aj ústavného súdu, možno v prípadoch, v ktorých je nutné aplikovať aj komunitárne právo, považovať aj únieového sudcu podávajúceho výklad komunitárneho práva.

Okrem toho podľa sťažovateľky malo dôjsť k porušeniu jej základného práva a práva na spravodlivý proces v jeho atribúte zaručujúcom kontradiktórnosť konania tak postupom a uzneseniami krajského súdu, ako aj postupom a uzneseniami najvyššieho súdu. V tejto súvislosti sťažovateľka argumentovala nezohľadnením rozsudku Súdneho dvora z 21. februára 2013 vo veci *Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. sp. zn. C-472/11*, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy. Podľa sťažovateľky totiž tieto závery pôsobia „... *ex tunc* minimálne k 1.12.2009 (Charta sa stala súčasťou medzinárodnej zmluvy a nadobudla právnu záväznosť) a 1.5.2004 (účinnosť smernice 93/13/ES pre SR)“. V tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnostiach tiež uviedla: „Tak Krajský súd v Trenčíne, ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky tým, že neupozornili povinného na neprijateľnú podmienku, v dôsledku toho ukrátili sťažovateľa o reálnu možnosť domáhať sa tohto, aby oba súdy zohľadnili nesúhlas povinného s neprijateľnosťou podmienky tak, že by ponechali rozhodcovský nález ako platný exekučný titul.“

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom konštatoval, že napádaným postupom a uzneseniami tak krajského súdu, ako aj postupom a uzneseniami najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných

práv a práv zaručených v ústave, dohovore a charte, aby tieto uznesenia zrušil a veci vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie, aby jej priznal v každom jednotlivom prípade finančné zadost'učinenie v sume po 500 €, a napokon aby jej priznal úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, tak odvolávajú sa na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde, možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 18432/2013, sp. zn. Rvp 2307/2014 a sp. zn. Rvp 2722/2014/2014 – sp. zn. Rvp 2723/2014 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, ako aj krajského súdu a najvyššieho súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc citované právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

II.B K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami krajského súdu

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom

na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd v danom prípade považoval za významné vyriešiť zásadný problém sťažovateľky, a to či krajský súd rozhodujúci v rámci exekučného konania o odvolaní proti prvostupňovým rozhodnutiam, ktorými bola exekúcia zastavená, mal právomoc skúmať

prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučných titulov, ktorými boli notárske zápisnice obsahujúce právny záväzok.

Ústavný súd po preskúmaní sťažností zistil, že argumenty sťažovateľky sú v podstate totožné s jej argumentmi, ktoré použila v stovkách iných sťažností, ktoré už riešil ústavný súd tak, že ich vo vzťahu k uzneseniam krajských súdov potvrdzujúcim rozhodnutia okresných súdov o zastavení exekúcie odmietol ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné konania krajského súdu, postupom ktorého malo dôjsť k porušeniu ňou označených práv. Zo skoro totožnej argumentácie sťažovateľky uvedenej v jej sťažnostiach možno vyvodit', že odôvodnenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci krajským súdom, obdobné závery, ako vo veciach, ktoré už boli ústavným súdom preskúmané a rozhodnuté.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky, v ktorých vyslovil, že okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania, a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. V tejto súvislosti na podporu svojej argumentácie poukázal na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá je sťažovateľke známa aj z napádaných rozhodnutí krajského súdu v obdobných právnych veciach (napr. R 56/1995, R 58/1997, R 70/1998 a R 72/1998 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

Pri predbežnom prerokovaní týchto sťažností sa teda ústavný súd plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. uzneseniach sp. zn. I. ÚS 382/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. II. ÚS 303/2012 z 5. septembra 2012, sp. zn. III. ÚS 7/2013 z 15. januára 2013, sp. zn. II. ÚS 377/2013 z 26. júna 2013 a sp. zn. III. ÚS 386/2013 z 28. augusta 2013, ako aj ďalších rozhodnutiach, ktoré skončili odmietnutím rovnakých a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodu zjavnej

neopodstatnenosti, pri akceptovaní právnych záverov rozhodnutí všeobecných súdov o vyhlásení exekúcií za neprípustné a jej zastavení v stovkách prípadov, pretože notárske zápisnice, na podklade ktorých boli exekúcie vedené (resp. navrhnuté), neboli z rôznych dôvodov spôsobilými exekučnými titulmi na vedenie exekúcií.

V označených uzneseniach ústavný súd odpovedal aj na argumentáciu sťažovateľky o pochybení v postupe krajského súdu spočívajúcom v zastavení uvedených exekučných konaní bez toho, aby bolo predtým rozhodnuté o jej návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru na rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj na argumentáciu sťažovateľky o porušení práva na účinný prostriedok nápravy a zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred posúdením splnomocnenia udeleného povinným ako absolútne neplatného, nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013.

Keďže sťažovateľke sú už z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu notoricky známe dôvody, pre ktoré ústavný súd iné jej obdobné sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené, nepovažuje za účelné uvádzať podrobnejšie argumenty, pre ktoré dospel k rozhodnutiu vyplývajúcejmu z 2. bodu výroku tohto uznesenia, a v tejto súvislosti odkazuje na odôvodnenie uvedených rozhodnutí ústavného súdu vydaných v obdobných sťažovateľkiných veciach.

Vzhľadom na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

II.C K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami najvyššieho súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky v príčinnej súvislosti s postupmi a rozhodnutiami najvyššieho súdu, námietky sťažovateľky možno sumarizovať do dvoch skupín. V prvom rade sťažovateľka namieta, že najvyšší súd porušil jej základné právo a právo na spravodlivý súdny proces tým, že nenapravil pochybenie krajského súdu, ktorý jej v zmysle judikatúry Súdneho dvora nedal možnosť vyjadriť sa k ním ex offio konštatovanému záveru o vyhodnotení povinným udeleného splnomocnenia tretej osobe určenej oprávnenou pre účely spísania notárskej zápisnice v mene povinného o uznaní jeho dlhu v zmluve formulárového typu ako nekalej zmluvnej podmienky, a v druhom rade sťažovateľka namieta, že napádanými postupmi a rozhodnutiami najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo a právo na spravodlivý súdny proces, ako aj základné právo na zákonného sudcu aj tým, že najvyšší súd nevyhovел jej návrhom na prerušenie dovolacích konaní pre účely predloženia ňou navrhovanej prejudiciálnej otázky Súdneho dvoru.

V súvislosti s prvou skupinou námietok sťažovateľky ústavný súd v prvom rade podotýka, že z napádaných uznesení najvyššieho súdu nevyplýva, že by sťažovateľka explicitne v rámci prípustnosti dovolania proti uzneseniam krajského súdu podľa § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, pozn.) ako jeden z dôvodov uvádzala aj to, že krajský súd jej nedal možnosť vyjadriť sa k svojmu záveru, ktorý pred ním ex offio konštatoval už aj okresný súd, a to, že udelenie splnomocnenia povinným tretej osobe určenej oprávnenou pre účely spísania notárskej zápisnice v mene povinného o uznaní jeho dlhu v zmluve formulárového typu, ktorej obsah nemohol spotrebiteľ (povinný) ovplyvniť, treba považovať za nekalú zmluvnú podmienku. Inými slovami, keďže v napádaných dovolacích konaniach sťažovateľka vyslovene nenamietala, že by jej uvedeným postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (t. j. tento postup krajského súdu nepovažovala v dovolacom konaní za pochybenie samotná sťažovateľka, pozn.), a keďže ani najvyšší súd v rámci svojej ex offio prieskumnej právomoci dovolacieho súdu nepovažoval túto skutočnosť za takú, ktorá by znamenala

procesné pochybenie krajského súdu, t. j. nepovažoval ju za dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 OSP, z toho dôvodu sa najvyšší súd k tejto otázke v napádaných uzneseniach ani explicitne nevyjadroval. Najvyšší súd ako súd dovolací je síce povinný ex offio skúmať danosť dôvodov zmätočnosti zakladajúcich niektorý z dovolacích dôvodov podľa § 237 OSP, avšak v tomto smere dovolací súd vyjadruje v rozhodnutí svoje negatívne stanovisko o neprítomnosti určitého dovolacieho dôvodu podľa § 237 OSP iba v reakcii na dovoláciu námietku účastníka konania. Inými slovami, k tomu, že tu určitý dovolací dôvod podľa § 237 OSP nie je daný, sa dovolací súd vyjadruje iba v prípade, ak tento dôvod namieta vo svojom dovolaní samotný účastník konania, a contrario ak účastník konania nenamieta určitú skutočnosť ako dovolací dôvod podľa § 237 OSP, tak dovolací súd síce danosť tohto dôvodu ex offio preskúma, avšak v prípade jeho absencie sa k nemu v rozhodnutí o dovolaní nevyjadruje, resp. a contrario bez podnetu účastníka konania sa dovolací súd iniciatívne v rámci svojej ex offio prieskumnej právomoci dovolacieho súdu vyjadruje iba k existujúcim dovolacím dôvodom podľa § 237 OSP.

Vzhľadom na uvedené teda možno konštatovať, že skutočnosť, že najvyšší súd sa k sťažovateľkou až pred ústavným súdom tvrdeným skutočnostiam týkajúcim sa postupu krajského súdu nevyjadril, bez ďalšieho neznamená, že by tým najvyšší súd v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho konania neaplikoval judikatúru Súdneho dvora, na ktorú poukazuje sťažovateľka, a neznamená to ani to, že by ju najvyšší súd nezohľadnil, práve naopak, najvyšší súd ako súd dovolací iba v sťažovateľkou tvrdenej skutočnosti nevhliadol dôvod dovolania podľa § 237 OSP, a preto sa k nej vo svojich uzneseniach ani nevyjadroval, keďže v dovolacích konaniach ju samotná sťažovateľka neuvádzala.

Uvedené závery korešponujú aj s judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej v súvislosti s porušením práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty a z neho vyplývajúcej zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred rozhodnutím o posúdení zmluvnej podmienky ako nekalej nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, ústavný súd pripomína, že sťažovateľka mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zastavenia

exekučného konania a neprípustnosti exekúcie z už uvádzaných dôvodov už z uznesení okresného súdu, proti ktorým aj podala odvolania, v ktorých sa k týmto dôvodom vyjadrila. Obdobne aj povinní z exekúcií, ktorí majú v zmluvnom vzťahu so sťažovateľkou postavenie spotrebiteľov, mali po doručení uznesení prvostupňového súdu možnosť vyjadriť sa (prípadne podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu) v tom smere, že si neprajú, aby bolo v ich prípadoch vylúčené uplatnenie nekalej zmluvnej podmienky.

Pre ústavnú udržateľnosť napádaných postupov a uznesení postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom prípade v konaní na oboch stupňoch). Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom. Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom najvyššieho súdu a jeho uzneseniami bol v daných veciach princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý je obsahom práva zaručeného aj v čl. 47 charty, dodržaný, čím k jeho porušeniu dôjsť nemohlo.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, že napádanými postupmi a uzneseniami najvyššieho súdu nebolo porušené základné právo a právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces, a preto jej sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnené odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V zmysle druhej skupiny námietok sťažovateľky proti napádaným postupom a uzneseniam najvyššieho súdu malo byť porušené jej základné právo a právo na spravodlivý súdny proces a na zákonného (komunitárneho) sudcu aj tým, že najvyšší súd nevyhovel jej návrhom na prerušenie napádaných konaní na účely začatia prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdny dvorom pri výklade práva Európskej únie.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku (pozri MAZÁK, J., JÁNOŠÍKOVÁ, M.: Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava: IURA EDITION. 2009. s. 420), konkrétne ak:

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „*acte éclairé*“), alebo ak

c) je výklad práva Európskej únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „*acte clair*“).

V prípade, ak sú uvedené podmienky splnené, všeobecný súd môže a musí aplikovať právo Európskej únie, resp. musí mu priznať účinky závislé okrem iného aj od druhu prameňa, v ktorom je predmetné pravidlo vyjadrené, bez toho, aby sa musel obrátiť s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor.

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré dostatočne odôvodňuje nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, nepredstavuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. septembra 2011, sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdného dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

S prihliadnutím na svoju judikatúru týkajúcu sa všeobecne uznanej zásady, v zmysle ktorej všeobecný súd nielen pozná právo, ale si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v akej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu (pozri napr. IV. ÚS 108/2010), bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či v daných prípadoch nebolo povinnosťou najvyššieho súdu predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru a či v dôsledku nesplnenia tejto povinnosti možno uvažovať o porušení sťažovateľkou označených základných práv a práv.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, ktorý vo veci koná a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdného dvora o prejudiciálnej otázke, relevantnosť otázok, ktoré súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

V uvedených prípadoch najvyšší súd svoje rozhodnutia nepredložil súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa kvalifikácie splnomocnenia udeleného povinným tretej osobe určenej vopred oprávnenou (sťažovateľkou) v zmluve formulárového typu pre účely spísania notárskej zápisnice (exekučného titulu) o uznaní dlhu povinného ako neprijateľnej

zmluvnej podmienky odôvodnil tým, že na daný prípad aplikovali všeobecné súdy vnútroštátne právne normy, do ktorých bol transponovaný obsah príslušných noriem Európskej únie, takže tu nevznikla potreba iniciovať prejudiciálne konanie o výklade práva Európskej únie, ktoré v daných prípadoch priamo aplikované nebolo. Vzhľadom na existenciu judikatúry Súdneho dvora o univerzálnom výklade pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ (úlohou Súdneho dvora nie je podávať výklad na riešenie konkrétneho sporu, ktorý nemá komunitárnu relevanciu, pozn.), pri dojednaní ktorej sa dostane do výrazného nepomeru rozsah práv a povinností spotrebiteľa na jednej strane a dodávateľa na strane druhej, a to v neprospech spotrebiteľa, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v daných prípadoch bola v intenciách uvedeného výkladu aplikovaná vnútroštátna právna úprava, boli uvedené dôvody podľa názoru ústavného súdu dostatočným základom pre rozhodnutie v daných veciach bez potreby predkladať v tejto otázke prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru.

Na základe uvedených dôvodov boli preto sťažnosti sťažovateľky aj v tejto časti odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Keďže boli sťažnosti sťažovateľky ako celok odmietnuté, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

Súčasne ústavný súd dáva sťažovateľke do pozornosti, že v prípade opakujúcich sa sťažností založených na tých istých skutkových a právnych okolnostiach a argumentoch ústavný súd o nich rozhodne bez odôvodnenia iba s poukazom na toto svoje v týchto okolnostiach identické rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014